OPERAŢIA DE APĂRARE A MOLDOVEI DIN VARA ANULUI 1917 (I)

Colonel (r.) dr. Ion GIURCĂ

1917 is known in the history of Romania as the year when the battles in Mărăşti, Mărăşeşti and Oituz took place, although the term battle is not properly used at all considering the analysis that employs methods that are specific to military art history. Therefore, the article is a brief presentation of those military actions, rigorously explaining the concepts used in the study of military art history and their particularisation in the strategic, operational and tactical field. The author concludes that the offensive operation in Mărăşti should be presented and analysed as part of a campaign plan partially implemented, therefore treated separately.

***Keywords**: First World War; campaign plan; Alexandru Averescu; Constantin Prezan; Ferdinand I; Great General Staff; Romanian Armed Forces*

Anul 1917 este cunoscut în istoria României aproape exclusiv prin bătăliile de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz, denumiri improprii din punctul de vedere al analizei cu metodele specifice istoriei artei militare. Sigur, pentru cititorul de rând, avizat sau nu cu terminologia specifică acestei discipline de studiu, termenul de *bătălie* este mai accesibil, uzitat cu uşurinţă, fără temerea de a greşi cu ceva în exprimarea verbală sau în cea scrisă. Rigurozitatea ştiinţifică impune însă abordarea celor trei acţiuni militare dintr-o perspectivă clară a conceptelor utilizate în studiul istoriei artei militare, având în vedere că amploarea lor, încadrarea în domeniile strategic, operativ şi tactic, presupun o analiză diferită, din punct de vedere spaţial şi temporal, a cantităţii de forţe şi mijloace angajate, a îndeplinirii scopurilor şi obiectivelor stabilite în cadrul alianţei şi a structurilor proprii de decizie politică şi militară.

Planul de campanie pentru vara anului 1917 pe frontul român

Angajarea armatelor române şi ruse în operaţiile pe frontul român din vara anului 1917 s-a realizat în baza planului de campanie elaborat şi aprobat de către Marele Cartier General român, după consultări cu Marele Cartier

Colonel (r.) prof.univ.dr. Ion Giurcă – Universitatea *„Hyperion”* şi Universitatea Naţională de Apărare *„Carol I”*.

General rus, care şi-a însuşit punctul de vedere al părţii române privind modul de acţiune, în acord cu cele stabilite la nivelul Antantei la conferinţele de la Chantilly şi Petrograd, cât şi în urma discuţiilor la diferite nivele din lunile mai şi iunie 1917.

Geneza planului de campanie o constituie directiva Marelui Cartier General rus din 8/21 martie 1917, conform căreia au fost stabilite misiuni ofensive pentru cele trei armate ruse de pe frontul român (6, 4 şi 9), în timp ce Armatei 2 române i se rezerva un loc şi un rol secundar, acela de a ajuta ofensiva armatelor 4 şi 9 ruse prin executarea unui atac energic, pentru a imobiliza inamicul din fâşia sa de acţiune.

Misiunea secundară stabilită Armatei 2 române era justificată de către partea rusă prin aceea că nu existau garanţii în privinţa terminării la timp a reorganizării în curs de desfăşurare. Imediat după elaborarea, de către comandamentul rus, a primului plan de campanie pe frontul român, în ziua de 15/28 martie 1917 a avut loc o întâlnire a regelui Ferdinand I cu generalii Constantin Prezan şi Alexandru Averescu, prilej cu care cei doi şi-au prezentat punctele de vedere asupra acţiunilor ofensive de pe frontul român, luând în calcul, ca forţe participante la ofensivă, pe cele din contact cu inamicul, precum şi Armata 1 română. În cadrul întâlnirii, atât generalul Alexandru Averescu, cât şi generalul Constantin Prezan şi-au expus variantele de plan pentru operaţiile ce urmau a fi executate mult mai târziu, având în vedere stadiul reorganizării armatei, în special în privinţa asigurării armamentului şi a muniţiilor necesare.

În cadrul discuţiilor desfăşurate, generalul Constantin Prezan a propus ca Armata 1 română să fie concentrată în zona Nămoloasa, de unde trebuia să atace pe direcţia Râmnicu Sărat, iar Armata 6 rusă să declanşeze ofensiva spre Brăila, pentru a deschide comunicaţia pe Dunăre, în timp ce Armata 2 urma să pătrundă, prin trecătoarea Oituz, spre Braşov. Viziunea Generalului C. Prezan a fost un nou prilej pentru generalul Alexandru Averescu de a subaprecia capacitatea militară a celui pe care îl considera doar *„un ofiţer merituos în arma geniului”*[1], concluzionând că: *„Nici până azi nu a priceput caracterul războiului actual şi nu a parvenit să-şi dea seama de adevărata valoare a duşmanului ce avem în faţă”*[2]. De altfel, nemulţumit de rolul rezervat Armatei 2 în operaţiile viitoare, cel de a interzice inamicului să concentreze forţele sale contra armatelor 4 şi 9 ruse, la 31 martie/13 aprilie 1917, generalul Alexandru Averescu i-a adresat un raport regelui Ferdinand I[3]. Apreciind că misiunea stabilită era în total dezacord cu capacitatea de luptă a forţelor din subordine, veşnicul nemulţumit solicita lărgirea

[1] Mareşalul Alexandru Averescu, *Notiţe zilnice din război*, vol. II, Editura Militară, Bucureşti, 1999, p. 99.
[2] *Ibidem*, p. 120.
[3] Arhivele Naţionale Istorice Centrale (ANIC), *fond Casa regală*, dosar nr. 74/1917, f. 222-224.

fâşiei de ofensivă, dar şi modificarea adâncimii misiunii, cu 10 km pe direcţia loviturii principale şi 4-5 km la flancuri, rugând pe suveran *„de a lăsa în sarcina ei exclusivă să recâştige terenul pe care, silită de situaţiunea generală, a trebuit să-l cedeze cu mare amărăciune şi pe care l-a stropit aproape palmă cu palmă cu sângele ei”*[4].

Concomitent cu raportul adresat regelui Ferdinand I, generalul Alexandru Averescu a trimis un *„Memoriu”* Statului Major General al Armatei[5], în care detalia concepţia sa referitoare la întrebuinţarea Armatei 2 în cadrul planului de campanie pe frontul român, solicitând, în acelaşi timp, sporirea cantităţilor de muniţie pentru infanterie şi artilerie, precum şi punerea la dispoziţia armatei a căii ferate Adjud-Mărăşeşti şi Mărăşeşti-Panciu.

La 3/16 aprilie, când încă nu se stinseseră ecourile poziţiilor diferite ale celor doi generali români faţă de planul propus, un nou proiect de operaţii a fost supus dezbaterii. Ideea principală, care se degaja din noul document elaborat, consta în concentrarea majorităţii forţelor în sudul Moldovei, pentru a asigura condiţii ca efortul principal al ofensivei să se realizeze pe direcţia Brăila. În cadrul noii concepţii, Armatei 6 ruse i-a fost stabilită misiunea de a-şi concentra majoritatea forţelor între râurile Siret şi Buzău, în scopul ruperii apărării inamice în sectorul Fundeni-Corbul şi executării loviturii principale pe direcţia generală Traian. Dacă situaţia permitea, succesul urma a fi exploatat prin toate mijloacele, pentru a invada Dobrogea şi a pune stăpânire pe un important sector fluvial. Ofensiva din sudul Moldovei trebuia să fie coroborată cu o acţiune a flotei ruse din Marea Neagră, care a primit ordin să fie gata pentru operaţiuni specifice. Varianta de plan propusă nu mulţumea partea română, astfel că, în perioada imediat următoare, generalul C. Prezan a intervenit pe lângă comandamentul rus, căruia i-a propus ca Armata 1 română să fie angajată în cadrul acţiunii preconizate cu patru-şase divizii, care să atace din zona Nămoloasa pe direcţia generală Râmnicu Sărat, în timp ce grupul rus de 6 divizii ale Armatei 6 să acţioneze spre Brăila.

Solicitarea părţii române a fost acceptată de către comandamentul rus, aceasta impunând însă amânarea ofensivei pentru primele zile ale lunii mai 1917. În contextul noii variante a planului de campanie, la 24 aprilie/7 mai 1917, comandamentul Armatei 1 a primit ordin să urgenteze reorganizarea diviziilor 5, 9, 13 şi 14 infanterie, activitate care trebuia încheiată până la 10/23 mai.

Luna aprilie a anului 1917 a fost marcată de schimbări importante în cadrul comandamentului rus de pe frontul român. În urma unei scurte vizite

[4] *Ibidem*, f. 224.
[5] *Ibidem*, f. 225-227.

la Iaşi a ministrului rus de război Alexandr Ivanovici Grucikov, la 20 aprilie/3 mai, generalul D.G. Scerbacev a fost numit comandant al trupelor ruse din România, iar generalul N.N. Golovin – şef de stat major, eliminându-se, astfel, neînţelegerile dintre liderii celor două armate, provocate de către V.V. Zaharov.

Schimbările intervenite au impulsionat procesul de aprovizionare a armatei române cu material militar aflat pe teritoriul Rusiei, pe cel de elaborare a planului de campanie pe frontul român, ameliorând şi relaţiile de comandament, mai ales după vizita pe care I.I.C. Brătianu şi generalul C. Prezan au întreprins-o la Petrograd, în perioada de 22-29 aprilie/4-9 mai, prilej cu care a avut loc o întâlnire a delegaţiei române cu generalul M.V. Alexeev, în cadrul căreia s-a discutat şi problema viitoarelor operaţii pe frontul român.

Divergenţele de păreri în privinţa acţiunilor pe frontul român pentru anul 1917 au impus o nouă consfătuire a reprezentanţilor militari ai României şi Rusiei, desfăşurată la Moghilev, la care a participat generalul Constantin Prezan, însoţit de maiorul Ion Antonescu, şeful Biroului operaţii din Statul Major General al armatei. În cadrul discuţiilor, şeful Statului Major General român a optat pentru o ofensivă în sectorul Năməloasa cu Armatele 1 română şi 6 rusă, concomitent cu un atac al trupelor ruse asupra poziţiilor germane şi austro-ungare din Galiţia şi Bucovina, evidenţiind că pe restul frontului se impunea menţinerea poziţiilor iniţiale pe Dunăre şi imobilizarea inamicului în fâşiile armatelor pe celelalte direcţii prin acţiuni ofensive cu obiectiv limitat.

În baza acestor discuţii şi a propunerii generalului C. Prezan, s-a elaborat planul de operaţii, care a fost prezentat regelui Ferdinand I şi aprobat de către suveranul român.

Marele Cartier General român a elaborat, la 19 mai/1 iunie 1917, *„Instrucţiunile operative nr. 29”*[6], care prevedeau: scopul acţiunilor, misiunile armatelor, gruparea forţelor şi liniile de despărţire dintre acestea. Precizând că pe întregul front român vor fi reluate acţiunile ofensive, se arăta că scopul acestora consta în imobilizarea forţelor adverse şi nimicirea trupelor inamice care operează în zona Focşani-Năməloasa. Misiunile stabilite armatelor române şi ruse urmau să rămână definitive şi bază pentru elaborarea hotărârii de către fiecare comandant de armată.

La 30 mai/12 iunie 1917, a avut loc la Iaşi o consfătuire la care au participat regele Ferdinand I, principele Carol, generalii C. Prezan, C. Cristescu, A. Averescu, D.G. Scerbacev şi N. Golovin, prilej cu care s-a discutat conţinutul general al *„Instrucţiunilor operative nr. 29”*, fără a se aduce modificări concepţiei, ceea ce, cum era de aşteptat, a determinat nemulţumirea generalului Alexandru Averescu, care şi-a teoretizat punctul de vedere,

[6] Arhivele Militare Române (AMR), *fond Microfilme*, rola P II 1. 2495, c. 258-260.

exploatând incorectitudinea utilizării unor cuvinte care se regăseau în documentul analizat. În cadrul întâlnirii s-a reconfirmat ca acţiunile planificate să înceapă între 15/28 iunie şi 1/14 iulie 1917, comandamentul Armatei 2 române trebuind să elaboreze concepţia de acţiune, care să fie prezentată eşalonului superior până la 1/14 iulie. Conform documentului elaborat de către Statul Major General român, *„aceste instrucţiuni fiind strict secrete, sunt numai pentru orientarea personală a comandanţilor de armate”*[7].

Primirea instrucţiunilor operative a declanşat procesul de elaborare a planului de acţiune pentru cele două armate române. Comandantul Armatei 2 române a întocmit *„Proiectul de operaţiuni”*, care cuprindea: fâşia de acţiune a armatei, dispozitivul operativ, obiectivele ce urmau a fi atinse succesiv de către marile unităţi. Proiectul iniţial a suferit unele modificări, astfel că, la 15/28 iunie 1917, Marele Cartier General a ordonat comandanţilor de pe frontul din Moldova ca *„toate lucrările pregătitoare care sunt în curs de execuţie să fie complet terminate până la 6/19 iulie a.c.”*[8].

„Proiectul de operaţiuni” pentru Armata 1 română a fost elaborat de Biroul operaţii al Marelui Cartier General şi transmis prin *„Ordinul de operaţii nr. 30”* din 9/22 iunie 1917. Acţiunile Armatei 1 erau planificate pentru prima fază a operaţiei, precizându-se că *„operaţiunile ulterioare vor fi conduse în raport cu mersul operaţiunilor şi cu situaţiunea care se va crea după ruperea frontului şi cucerirea poziţiei inamicului”*[9].

Data începerii operaţiunilor militare a fost stabilită, de către Marele Cartier General român, la 3/16 iulie 1917, când, prin *„Ordinul nr. 33”*, se preciza: *„Maiestatea Sa, Regele, ordonă ca operaţiunile ofensive să înceapă pe 9/22 iulie pe tot frontul român. În acea zi va începe preparaţiunea de artilerie”*[10].

Din punctul de vedere al concepţiei la nivel strategic şi operativ, în perioada care a urmat nu au mai intervenit modificări importante. Punerea în aplicare a prevederilor instrucţiunilor operative a presupus constituirea grupării de luptă a Armatei 1, formată din Corpul 3 armată cu diviziile 5, 13, 14 infanterie, Corpul 6 armată cu Divizia 9 infanterie şi Brigada 1 călăraşi române, Divizia 80 infanterie rusă, care trebuia să înlocuiască trupe ruse din capul de pod Nămoloasa.

La 15/28 iunie, toate trupele puse în subordinea generalului C. Cristescu se aflau în raioanele de plecare pentru înlocuirea trupelor ruse între Movilenii de Jos şi 1 km sud-est Crângeni, acţiunea fiind executată până la 23 iunie/6 iulie 1917, astfel că trupele noastre au avut la dispoziţie timpul necesar pentru pregătirea luptelor.

---

[7] *Ibidem*, c. 260.
[8] ANIC, *fond Preşedinţia Consiliului de Miniştri, Cabinetul militar*, dosar nr. 130/1942, f. 34.
[9] AMR, *fond Microfilme*, rola P II 1. 2495, c. 262-263.
[10] ANIC, fond Preşedinţia Consiliului de Miniştri, *loc .cit.*, f. 28.

Elaborarea planului de campanie pe frontul român, ca atribut a structurii de planificare la nivel strategic, s-a înscris în regulile stabilite în privinţa relaţiilor de comandament româno-ruse, convenite la sfârşitul anului 1916.

Planul elaborat nu lua în considerare intenţiile inamicului, probabil datorită necunoaşterii, care nu erau formulate în documentele emise şi transmise, aşa cum era firesc. Acţiunile care urmau a fi desfăşurate se încadrau în domeniul strategic al artei militare, chiar în condiţiile în care principiul unităţii conducerii şi acţiunilor era doar clamat, armatele române şi ruse urmând a fi conduse de către structuri proprii. Din cele 5 armate de pe frontul român, două române şi 3 ruse, în gruparea de ofensivă de pe direcţia loviturii principale erau incluse câte un corp de armată din Armatele 6 rusă şi 1 română, fiecare condusă de către comandanţii numiţi, prin urmare lipsa unităţii de conducere putea constitui un factor de risc în privinţa succesului acţiunilor. Armata 2 română şi un corp de armată rus urmau să desfăşoare o operaţie ofensivă în zona Mărăşti, dar trupele ruse care participau la acţiune rămâneau sub comanda generalului Alexandr Ragoza. Pe de altă parte, direcţiile de acţiune stabilite, către Valea Putnei şi Râmnicu Sărat, nu asigurau concentrarea efortului pentru un obiectiv clar, nimicirea grupării de forţe inamice din zona Focşani-Râmnicu Sărat.

Punerea în aplicare a planului de campanie

În acord cu cele stabilite de către aliaţi în privinţa coordonării acţiunilor pe frontul de vest şi de est, la 8/21 şi 9/22 iulie 1917, armata engleză a declanşat o ofensivă de amploare în Franţa, în zonele Dixmnunde şi Ypres, care s-au soldat cu mari pierderi umane şi rezultate nesemnificative. Pe frontul oriental, la 18 iunie/1 iulie 1917, 23 de divizii ruse, comandate de generalul A.A. Brusilov, au declanşat ofensiva într-un sector larg de 40 km în zona Zlota Lipa, spre Lemberg. Desfăşurate cu succes în primele zile, acţiunile ofensive ale armatei ruse au scăzut treptat în intensitate, pentru ca, apoi, divizii întregi, pe fondul mişcărilor revoluţionare izbucnite la Petrograd şi a intensei propagande bolşevice, să refuze să mai lupte, întreaga operaţie transformându-se într-un dezastru de mari proporţii.

În acele condiţii, la 6/19 iulie 1917, trupele germane şi austro-ungare au declanşat o contraofensivă puternică în zona Brezezany-Tarnopol, ceea ce a avut ca rezultat ruperea apărării trupelor ruse, care, la 13/26 iulie, părăseau în dezordine frontul din Carpaţii Păduroşi, retrăgându-se spre sud-est.

Deşi, pe frontul din Munţii Vrancei, Armata 2 română şi parte din Armata 4 rusă desfăşurau cu succes operaţia ofensivă de la Mărăşti, declanşată la 11/24 iulie, situaţia din Galiţia şi Bucovina s-a repercutat asupra întregului front. Alertat de ştirile care veneau de pe front, deşi, în ziua începerii ofensivei din zona Mărăşti,

trupele ruse, aflate sub comanda generalului L.G. Kornilov, nou numit la comandă în locul lui A.A. Brusssilov, reuşiseră să oprească ofensiva armatelor inamicului, guvernul provizoriu de la Petrograd a ordonat comandamentului rus de pe frontul român *„să înceteze pregătirile de artilerie şi să nu mai continue ofensiva proiectată”*[11].

Drept urmare, la 12/25 iulie 1917, generalul D.G. Scerbacev a transmis tuturor forţelor de pe frontul român că orice ofensivă trebuie oprită. În acea zi, ofensiva Armatei 2 române şi a unei părţi din Armata 4 rusă se desfăşura cu succes, iar la Nămoloasa, artileria armatelor 4 română şi 6 rusă executa pregătirea ofensivei, planificată să fie declanşată a doua zi. Consecinţa măsurilor ordonate şi puse în aplicare a fost gravă din punct de vedere militar, câştigarea iniţiativei la nivel strategic în partea de sud a Moldovei rămânând un deziderat imposibil de realizat.

Pentru restabilirea situaţiei din Galiţia şi Bucovina, Marele Cartier General rus a prevăzut constituirea unei *„mase de manevră”* formată din cinci corpuri de armată, din care două de la Armata 4 şi unul de la Armata 9, toate aflate în eşalonul întâi, cu care să se execute o lovitură puternică în flancul drept al coloanelor inamice care înaintau către est în Bucovina. În noul context creat, Marele Cartier General român a ordonat oprirea ofensivei Armatei 2 pe aliniamentul cucerit, dar generalul Alexandru Averescu, încălcând ordinul primit, a continuat acţiunile până în Valea Putnei.

Înaintarea prin zona montană a Vrancei s-a realizat cu succes, deşi arhiducele Iosif de Habsburg, comandantul trupelor austro-ungare de pe frontul român, luase toate măsurile şi declarase în scris că *„... voi apăra cu orice sacrificiu judeţul Trei Scaune, unde nu voi permite ca inamicul să pună piciorul, orice m-ar costa”*[12]. Pentru Armata 1 română, aflată în cursul desăvârşirii pregătirii de artilerie în zona Nămoloasa, s-a ordonat oprirea focului, ceea ce însemna renunţarea la ofensiva planificată, consecinţa fiind schimbarea formei de acţiune, trecerea la apărare pe malul de nord al Siretului, ceea ce, firesc, a determinat pierderea previzibilei iniţiative la nivel strategic.

Situaţia creată pe frontul român prin victoria Armatei 2 în operaţia de la Mărăşeşti, care a avut ca efect pătrunderea la joncţiunea dintre Armata 1 austro-ungară şi Armata 9 germană, a fost considerată periculoasă, în primul rând pentru trupele din zona Focşani, care erau izolate prin interceptarea comunicaţiei din Valea Putnei. Pe de altă parte, pătrunderea Armatei 2 a dat o configuraţie liniei frontului care favoriza executarea de către forţele Puterilor Centrale a unei manevre dublu învăluitoare pentru încercuirea trupelor române

[11] Generalul G.A. Dabija, *România în războiul mondial (1916-1918)*, vol. IV, Tipografia *„Lupta”* N. Stroilă, Bucureşti, 1936, p. 103.

[12] *Ibidem*, p. 106.

din Munţii Vrancei, aspect care era favorizat de caracteristicile terenului, văile Siretului şi Oituzului conducând către Adjud, unde se putea realiza joncţiunea.

Prin urmare, sesizând acest avantaj creat în urma noii configuraţii a liniei frontului, comandamentul Puterilor Centrale a renunţat la scopul iniţial, ocuparea întregului teritoriu românesc dintre Carpaţii Orientali şi Prut, limitându-se, pentru moment, la cel dintre munţi şi Siret, în zona sudică şi centrală a Moldovei. Pentru executarea ofensivei, Puterile Centrale au întreprins măsuri rapide de transport de pe frontul italian a diviziilor 13 şi 62 austro-ungare, de pe frontul francez – Corpul alpin şi un regiment de grenadieri, care trebuiau concentrate în zona Buzău, Râmnicu Sărat, Focşani. În contextul proiectatei ofensive, s-a produs şi schimbarea generalului Erich von Falkenhayn, de la comanda Armatei 9 cu generalul Johannes von Eben.

Rezolvarea situaţiei strategice pe frontul român era o urgenţă pentru comandamentul austro-ungar, care cerea ca ofensiva Armatei 9 germane să se execute la vest de Siret, cerinţă căreia A. von Mackensen i-a răspuns prompt la 16/29 iulie, când îi transmitea solicitantului: *„În caz că situaţia de la aripa stângă a armatei nu se va înrăutăţi şi actuala poziţie se va putea menţine până la luarea măsurilor indicate de comandamentul frontului fără a se mai vârî puternice forţe, intenţionez ca să formez o grupă de izbire la Focşani şi pe malul de vest al Siretului să execut o izbire pe direcţia Adjudul Nou. Întreprinderea se va executa cam pe la 24/VII în legătură cu un atac al comandamentului frontului pe valea Oituzului”*[13].

Data indicată de către A. von Mackensen pentru executarea *„întreprinderii”* a fost respectată întocmai, ceea ce dovedeşte o concepţie clară şi stabilă, fapt ce asigura condiţiile unei bune pregătiri a acţiunilor preconizate, cel puţin în privinţa constituirii grupărilor de forţe şi realizării dispozitivului, asigurării logistice a operaţiilor viitoare, transmiterii la timp a ordinelor de operaţii şi de luptă, pregătirea în detaliu a acţiunilor de către toate forţele participante la ofensivă.

Concepţia unitară a comandamentului Puterilor Centrale în privinţa îndeplinirii scopului ofensivei preconizate rezultă şi din ordinul pe care generalul Erich Ludendorff i l-a transmis lui A. von Mackensen la 21 iulie/3 august. Marele Stat Major german nu renunţa la ideea iniţială de ocupare a întregului teritoriu românesc dintre Carpaţii Orientali şi Prut, dar s-a stabilit ca acţiunea să se execute în două etape: iniţial, Armata 9 germană şi Grupul *„Gerok”*, după ce vor înfrânge trupele române şi ruse din Valea Trotuşului şi din zona Focşani-Mărăşeşti, se vor îndrepta direct spre Tecuci; ulterior, concomitent cu înaintarea Armatelor 1

[13] *Ibidem*, p. 336.

şi 7 austro-ungare către Paşcani şi Dorohoi, Armata 9 germană să întoarcă apărarea trupelor române şi ruse dintre Siret şi Prut, să înainteze pe direcţia generală Bârlad-Iaşi.

Pentru realizarea acestui deziderat, toate forţele germane şi austro-ungare dintre Marea Neagră şi Valea Putnei (Armata 3 bulgară, Armata 9 germană) au fost constituite în Grupul de armate *„Feldmareşal Mackensen”*, la nord aflându-se Armata 1 austro-ungară din cadrul Grupului de armate *„Arhiducele Iosif”*, ambele subordonate Comandamentului superior al Armatelor germane şi austro-ungare, ceea ce asigura aplicarea principiului unităţii de conducere şi acţiune.

Ofensiva forţelor subordonate lui Johannes von Eben şi Franz Rohr von Denta poate fi apreciată ca o operaţie de nivel strategic, având în vedere: cantitatea de forţe şi mijloace angajate, amploarea spaţială, obiectivul final al acţiunilor. Pentru realizarea unităţii de acţiune şi a îndeplinirii scopului ofensivei, prin ordinul generalului Erich von Ludendorf, din 21 iulie/3 august 1917, Grupul *„Gerok”* a fost subordonat operativ feldmareşalului A. von Mackensen, cel care a condus ofensiva strategică pe frontul român.

Conform teoriei şi practicii artei militare, operaţia ofensivă de nivel strategic s-a declanşat succesiv, prin executarea loviturii principale cu Armata 9 germană pe direcţia Focşani, Mărăşeşti, Adjud, apoi, după două zile, a celei secundare, cu Grupul *„Gerok”*, în lungul văilor Oituzului şi Trotuşului. Succesiunea şi locul de executare a loviturilor au fost corecte, mizându-se pe faptul că succesul ofensivei pe direcţia loviturii principale va determina Marele Cartier General român să scoată forţe din Valea Oituzului pentru întărirea celor din Valea Siretului, uşurând, astfel, sarcina trupelor de pe direcţia loviturii secundare, cu o capacitate de luptă mai redusă şi obligate să lupte într-un teren care favoriza apărarea unităţilor Armatei 2 române.

Calculul comandamentului german s-a dovedit, în cele din urmă, greşit, în condiţiile în care, având la dispoziţie o rezervă consistentă, Marele Cartier General român nu a fost nevoit să execute o manevră de forţe şi mijloace de pe o direcţie pe alta (scoaterea forţelor din subordinea unei armate în sprijinul celeilalte), ci manevra din adâncime spre faţă, întărind, la momentul oportun, atât Armata 1, cât şi Armata 2, cu forţe suficiente pentru a face faţă ofensivei inamicului. Se pare că acest aspect, neprevăzut de către comandamentul german şi austro-ungar în analiza forţelor româno-ruse, a constituit o surpriză pentru acesta şi, în cele din urmă, un factor de succes pentru apărători.

*

În partea a doua a articolului, autorul va prezenta operaţia de apărare a Moldovei (24 iulie/6 august-21 august/3 septembrie 1917).